

UCHWAŁA NR 572/XXXV/2021
RADY MIASTA RYBNIKA

z dnia 25 marca 2021 r.

w sprawie oceny stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Rybnika w 2020 roku

Na podstawie art. 12 ust. 9d, w związku z art. 92 ust. 1, pkt 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920),

na wniosek Prezydenta Miasta, po zaopiniowaniu przez Komisję Samorządu i Bezpieczeństwa,

Rada Miasta Rybnika
uchwala:

§ 1. Dokonać pozytywnej oceny stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego Miasta Rybnika w roku 2020 w oparciu o informację stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Dokonać pozytywnej oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Rybnika w roku 2020 w oparciu o informację stanowiącą załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Wojciech Kiljańczyk

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr 572/XXXV/2021
Rady Miasta Rybnika
z dnia 25 marca 2021 r.

KOMENDANT MIEJSKI PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W RYBNIKU

RAPORT Z DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W 2020 ROKU NA TERENIE MIASTA RYBNIKA

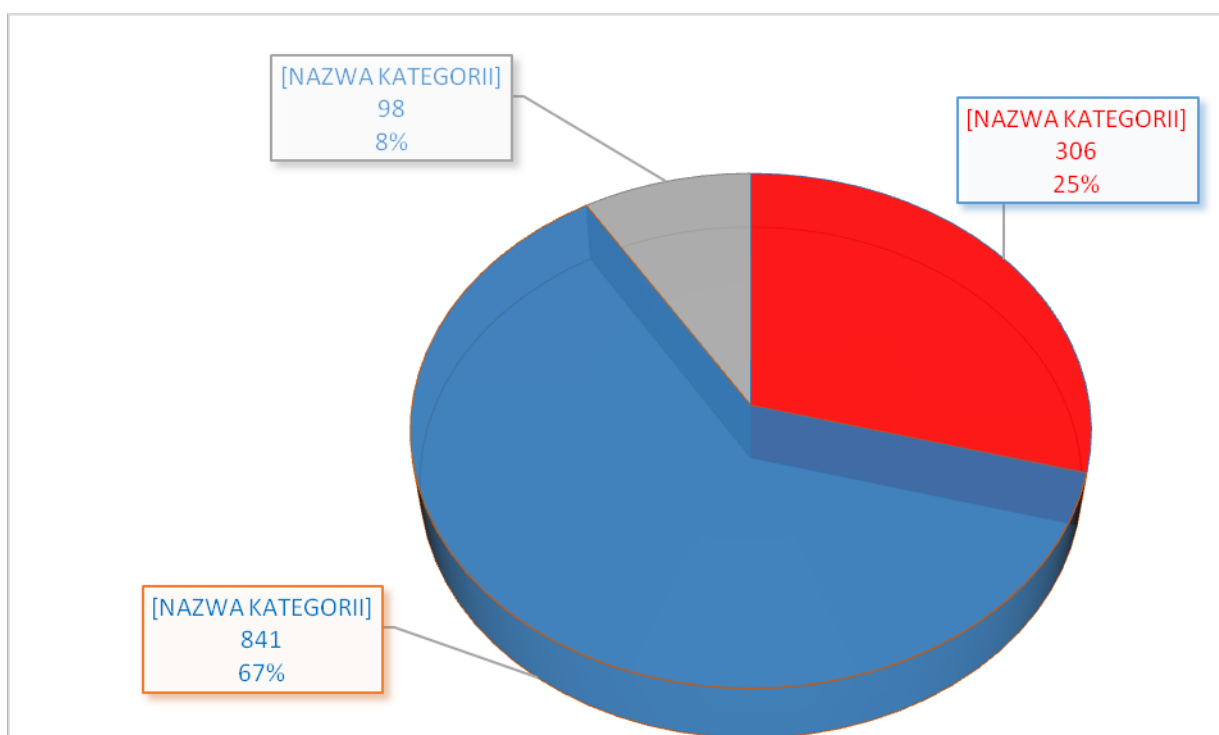
Rybnik, dnia 12 lutego 2021 roku

1. DZIAŁANIA RATOWNICZO-GAŚNICZE

Działania ratowniczo-gaśnicze mają na celu podejmowanie czynności związanych z ochroną życia, zdrowia, mienia lub środowiska, a także likwidacją przyczyn powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowych lub innego zdarzenia niebędącego pożarem ani klęską żywiołową.

W 2020 roku na terenie miasta Rybnika działania ratowniczo-gaśnicze były podejmowane **1245 razy**. Sumaryczna liczba interwencji podejmowanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie całego obszaru chronionego wyniosła 2035 (miasto Rybnik oraz powiat rybnicki).

Rys. 1. Podział działań ratowniczo-gaśniczych na terenie miasta Rybnika według rodzaju:

Szczegółową statystykę ilości zdarzeń przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 1. Działania ratowniczo – gaśnicze realizowane przez jednostki ochrony przeciwpożarowej na terenie miasta Rybnika

Powiat / gmina	Pożary					Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Razem interwencji
	RAZEM	małe	średnie	duże	bardzo duże			
m. Rybnik	306	279	9	0	0	841	98	1245

Tabela 2. Porównanie liczby pożarów w latach 2019 i 2020 na terenie miasta Rybnika uwzględniając rodzaj obiektu

Powiat / gmina	Obiekty użyteczności publicznej		Obiekty mieszkalne		Obiekty produkcyjne		Obiekty magazynowe		Środki transportu		Lasy (państwowe i prywatne)		Uprawy, rolnictwo		Inne obiekty		Razem	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Miasto/Gmina																		
m. Rybnik	8	6	101	115	4	2	4	3	27	19	7	6	8	6	218	149	377	306

Tabela 3. Porównanie liczby pożarów w latach 2019 i 2020 na terenie miasta Rybnika uwzględniając przyczynę powstania pożaru

Podział administracyjny	m. Rybnik	
	2019	2020
OGÓŁEM	377	306
Nieostrożność Osób Dorosłych (NOD) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	94	67
NOD przy posługiwaniu się substancjami łatwopalnymi i pirotechnicznymi	0	0
NOD przy prowadzeniu prac pożarowo-niebezpiecznych	0	1
NOD w pozostałych przypadkach	0	17
Nieostrożność Osób Nieletnich (NON) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	1	1
NON w pozostałych przypadkach	0	2
Wady urządzeń i instalacji elektrycznych, w szczególności przewody, osprzęt oświetlenia, odbiorniki bez urządzeń grzewczych	24	23
Wady elektrycznych urządzeń grzewczych, w szczególności: piece, grzałki, kuchnie	1	2
Wady urządzeń grzewczych na paliwo stałe	1	3
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo stałe	46	54
Wady urządzeń grzewczych na paliwo ciekłe	0	1
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń grzewczych na paliwo ciekłe	0	0
Wady urządzeń grzewczych na paliwo gazowe	1	1
Wady procesów technologicznych	1	0
Wady środków transportu	13	7
Samozapalenia biologiczne	1	1
Podpalenia (umyślne) w tym akty terroru	148	114
Požary jako następstwo innych miejscowych zagrożeń	1	2
Inne przyczyny	16	8
Nieustalone	6	2

Tabela 4. Porównanie liczby miejscowych zagrożeń w latach 2019 i 2020 na terenie miasta Rybnika uwzględniając rodzaj występującego zagrożenia

Rodzaj miejscowego zagrożenia	m. Rybnik	
	2019	2020
Silne wiatry	235	80
Przybory wód	1	33
Opady śniegu	6	0
Opady deszczu	12	83
Chemiczne	58	52
Ekologiczne	1	0
Radiologiczne	0	0
Budowlane	31	7
Infrastruktury komunalnej	14	9
W transporcie drogowym	150	122
W transporcie kolejowym	3	0
W transporcie lotniczym	0	0
Na obszarach wodnych	10	13
Medyczne	91	137
Pozostałe	347	305
Razem	959	841

Poniżej przedstawiono kilka przykładów działań ratowniczo-gaśniczych obrazujących charakter zdarzeń i zagrożeń z jakimi mierzono się w roku 2020:

- 18 luty – Rybnik ul. Walecznych, szlak kolejowy linia Racibórz – Katowice. Pociąg towarowy przejechał człowieka. Po dojeździe zastępów na miejsce mężczyzna znajdował się pod 4 wagonem pociągu towarowego przewożącego węgiel w 34 wagonach. Odstąpiono od czynności ratowniczych ze względu na dekapitację głowy.
- 3 kwiecień – Rybnik, ul. Śląska. Samochód osobowy uderzył w drzewo i stanął w płomieniach. Działania straży pożarnej polegały na ugaszeniu pojazdu i wykonaniu dostępu do spalonych zwłok kierowcy.
- 22 kwiecień – Rybnik ul. Zebrzydowska. Pożar hali namiotowej 9 m x 28 m, z magazynowanymi rurami. Działania straży pożarnej polegały na podaniu czterech prądów wody i trzech prądów piany w celu ugaszenia pożaru oraz schłodzenia stacjonarnego zbiornika z gazem LPG znajdującego się przed halą namiotową. Wstępnie straty oszacowano na 290 tys. zł.
- 13 czerwiec – Rybnik ul. Wawelska. Zatrucie tlenkiem węgla z piecyka gazowego. Zespół Ratownictwa Medycznego po przebadaniu zabrał trzy poszkodowane osoby do szpitala.
- 9 wrzesień – Rybnik ul. Mariańska. Pożar opuszczonego budynku trzykondygnacyjnego. Po ugaszeniu pożaru na poddaszu ujawniono zwęglone zwłoki.
- 27 wrzesień – Rybnik ul. Bolesława Chrobrego. Wybuch gazu na drugim piętrze w budynku trzykondygnacyjnym. Ewakuowano siedemnaście osób, z czego cztery osoby zostały zabrane do szpitala.
- 17 październik – Rybnik ul. Gotartowicka. Samochód osobowy uderzył w drzewo. Działania straży pożarnej polegały na wykonaniu dostępu do dwóch osób zakleszczonych przy użyciu narzędzi hydraulicznych. Cztery osoby biorące udział w zdarzeniu zostały zabrane przez Zespół Ratownictwa Medycznego do szpitala.

2. DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z PANDEMIĄ.

Rok 2020 był rokiem związanym z prowadzeniem wielu działań związanych ze zwalczaniem zagrożenia koronawirusem SARS CoV-2. Wiele z tych działań miało charakter wspomagający inne służby i instytucje:

Na potrzeby Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku zorganizowano polową przyszpitalną izbę przyjęć funkcjonującą w okresie od 9.02.2020 do 24.11.2020 r. Na potrzeby polowej izby przyjęć zostały udostępnione 2 namioty pneumatyczne wraz z osprzętem oraz ratownikami do obsługi.

Zdj. Polowa izba przyjęć.

Prowadzono również działania związane z kontrolą temperatury na przejściach granicznych Polsko-Czeskich w Chałupkach i Gołkowicach w terminie od 11.03.2020 do 12.06.2020.

Zdj. Działania realizowane na przejściu granicznym w Gołkowicach

Ponadto w związku z zagrożeniem koronawirusem COVID-19 wprowadzono szereg procedur dotyczących m.in.:

- ograniczenia dostępu do terenu komendy,
- zasad udziału ratowników w działaniach ratowniczo-gaśniczych z uwzględnieniem możliwości wystąpienia kontaktu z osobą zakażoną,
- stworzono procedurę dotyczącą Zapasowego Miejsca Pracy (ZMP),
- wprowadzono weryfikację przyjętych zdarzeń pod kątem możliwości wystąpienia kontaktu z osobami zakażonymi.

3. ORGANIZACJA KRAJOWEGO SYSTEMU RATOWNICZO-GAŚNICZEGO

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy jako element bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, zgodnie w obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, funkcjonuje na trzech poziomach: krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Na terenie miasta Rybnika skupia on Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku oraz 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Ponadto na terenie miasta Rybnika działa 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych niewłączonych do struktur Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz dwie Zakładowe Straże Pożarne. Dysponentem jednostek OSP oraz ZSP jest Stanowisko Kierowania Komendanta Miejskiego PSP w Rybniku.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku:

Limit etatów przyznanych dla Komendy Miejskiej PSP w Rybniku wynosi 102, w tym:

- 99 etatów funkcjonariuszy,
- 2 etaty cywilne pomocnicze,
- 1 etat w korpusie służby cywilnej.

Zatrudnienie na koniec 2020 roku przedstawia się następująco:

- 95 funkcjonariuszy,
- 5 osób na etatach cywilnych (1 osoba na całym etacie, 2 osoby zatrudnione na 1/2 etatu, 1 osoba na 3/4 i 1 osoba na 1/4 etatu)

Aktualnie strażacy podwyższają swoje kwalifikacje zawodowe:

- w Centralnej Szkole PSP w Częstochowie - 2 osoby,
- w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie – 1 osoba,
- w Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie - 3 osoby.

Podstawowe parametry struktury zatrudnienia w tut. jednostce na koniec 2020 roku obejmują:

- zatrudnienie wg systemu pełnienia służby – w systemie zmianowym służbę pełni ok. 82,1% ogółu zatrudnionych funkcjonariuszy, zaś 17,9% w systemie codziennym,
- wg korpusu: oficerowie stanowią ok. 13,7% ogółu zatrudnionych, aspiranci - 20%, podoficerowie - 64,2%, szeregowi – 2,1%.

Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego:

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej działając na podstawie właściwego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji włączył do struktur Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu miasta Rybnika.

Tabela 5. Liczba członków czynnych oraz sprzęt samochodowy będący w dyspozycji jednostek OSP w KSRG

Lp.	Jednostka	Liczba członków czynnych	Samochody ratowniczo-gaśnicze			Inne samochody specjalne i pomocnicze
			lekkie	średnie	ciężkie	
Jednostki OSP włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego z terenu miasta Rybnika						
1.	Kamień	30	-	1	-	1
2.	Boguszowice	17	1	1	-	-
3.	Kłokocin	31	-	-	1	-
4.	Popielów	27	-	1	-	-
5.	Golejów	17	1	-	1	-
Razem		122	2	3	2	1

Inne jednostki:

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy na terenie miasta Rybnika wspiera 9 jednostek OSP oraz 2 jednostki ZSP.

Tabela 6. Liczba członków czynnych oraz sprzęt samochodowy będący w dyspozycji jednostek OSP spoza KSRG z terenu miasta Rybnika

Lp.	Jednostka	Liczba członków czynnych (wiek 18-65 lat)	Samochody ratowniczo-gaśnicze			Inne samochody specjalne i pomocnicze
			lekkie	średnie	ciężkie	
Jednostki OSP nie włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego						
1	Chwałęcice	16	1	-	-	-
2.	Chwałowice	33	-	1	-	-
3.	Gotartowice	27	-	1	1	-
4.	Grabownia	18	1	-	-	-
5.	Niewiadom	9	-	1	-	-
6.	Ochojec	20	-	1	-	-
7.	Orzepowice	12	-	1	-	-
8.	Stodoły	7	-	1	1	-
9.	Wielopole	30	-	1	-	-
Razem		172	2	7	2	0

Tabela 7. Liczba członków czynnych oraz sprzęt samochodowy będący w dyspozycji jednostek ZSP

Lp.	Jednostka	Liczba członków czynnych	Samochody ratowniczo- gaśnicze			Inne samochody specjalne i pomocnicze
			lekkie	średnie	ciężkie	
Jednostki Zakładowej Straży Pożarnej						
1.	ZSP PGE Energia Ciepła S.A Oddział w Rybniku	56	2	1	-	-
2.	ZSP KWK Ruch Jankowice	14	-	1	-	-
Razem		70	2	2	-	-

4. ZADANIA Z ZAKRESU DOSKONALENIA SYSTEMU OPERACYJNEGO

W związku z ograniczeniami wynikającymi z pandemii koronawirusa COVID-19 Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku odstąpiła od organizacji kursów dla strażaków Ochotniczych Straży Pożarnych, ćwiczeń dla Kompanii Odwodowej Nr 11 Rybnik, zawodów sportowo-pożarniczych oraz zaplanowanych ćwiczeń na obiektach.

Wyposażenie w sprzęt ratowniczy:

Wspólne działania realizowane przez władze samorządowe, zarządy jednostek OSP i rybnicką komendę pozwoliły w 2020 roku na pozyskanie dotacji dla jednostek OSP i dalsze istotne zmiany w zakresie wyposażenia w nowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy oraz wyposażenie indywidualne strażaka:

- OSP Popielów pozyskało nowy średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBA 4/16/5,7 MAN. Koszt zakupu wyniósł 959.400,00 zł, a kwoty dofinansowania wyniosły: Urząd Miasta Rybnik - 549.400,00 zł, Narodowy/Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - 110.000,00 zł, Krajowy System Ratowniczo – Gaśniczy 300.000,00zł.
- Narodowy/Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udzielił dotacji w łącznej kwocie 19 450,00 zł dla jednostek OSP Gotartowice, OSP Grabownia, OSP Kłokocin i OSP Niewiadom.

Komenda Miejska PSP w Rybniku przekazała z zasobów Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Rybniku średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBA 2,5/16 Renault do jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Stodolach. Powyższy samochód zastąpił wyeksploatowany 30 letni ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy GCBA 6/32 Jelcz.

Zdj. Średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBA 2,5/16 Renault

Ponadto jednostki OSP włączone do KSRG otrzymały dotacje, których wysokości obrazuje poniższa tabela:

Tabela 8. Dotacje jednostek OSP w KSRG z terenu miasta Rybnika za 2020 rok

Wydatki bieżące

L.p.	OSP	Inwestycje budowlane (remonty strażnic)	Sprzęt techniki specjalnej	Wyposażenie osobiste i ochronne	Suma dotacji
1.	Boguszowice			7 000,00	7 000,00
2.	Kłokocin	8 000,00			8 000,00
3.	Golejów		2 800,00	4 000,00	6 800,00
4.	Kamień		2 700,00		2 700,00
	suma	8 000,00	5 500,00	11 000,00	21 800,00

Wydatki inwestycyjne

L.p.	OSP	Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego
1.	Popielów	300 000,00
	suma	300 000,00

Rozdział dotacji dla jednostek OSP spoza KSRG przekazywanych przez MSWiA w ramach „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2017-2020” obrazują poniższe tabele.

Tabela 9. Dotacje jednostek OSP spoza KSRG z terenu miasta Rybnika za 2020 rok

Wydatki bieżące

L.p.	OSP					
		Inwestycje budowlane (remonty strażnic)	Sprzęt techniki specjalnej	Sprzęt informatyki i łączności	Wypożyczenie osobiste i ochronne	Suma dotacji
1.	Chwałowice		1 000,00		1 000,00	2 000,00
2.	Niewiadom		3 000,00			3 000,00
3.	Orzepowice		1 600,00		400,00	2 000,00
4.	Stodoły		2 000,00			2 000,00
5.	Wielopole		900,00		1 100,00	2 000,00
	suma		8 500,00		2 500,00	11 000,00

Wydatki inwestycyjne

L.p.	OSP	Sprzęt techniki specjalnej
1.	Ochojec	13 000,00
	suma	13 000,00

Dyspozycyjność jednostek OSP:

Dyspozycyjność strażaków ochotników, a więc możliwość podjęcia przez nich działań ratowniczo-gaśniczych zależy od takich elementów jak: miejsce pracy, miejsce przebywania podczas alarmowania, stan psychofizyczny w trakcie alarmowania, aktualność badań dopuszczających do udziału w działaniach ratowniczych.

Działania ratowniczo-gaśnicze w 2020 roku potwierdziły, że gotowość ochotników utrzymuje się na wysokim poziomie, umożliwiającym szybki wyjazd zastępów do akcji. Podkreślić trzeba, że nowoczesne techniki alarmowania – system selektywnego uruchamiania syren alarmowych z poziomu Stanowiska Kierowania Komendanta Miejskiego w Rybniku wraz z przekazaniem sygnału alarmu na telefony komórkowe powoduje, że druhowie w ciągu kilku minut są gotowi do podjęcia działań ratowniczo-gaśniczych.

Ilość podejmowanych interwencji przez jednostki OSP przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Ilość i rodzaj podejmowanych interwencji przez jednostki OSP z terenu miasta Rybnika

		Ogółem			Razem
Jednostka	KSRG	P	MZ	AF	
1224211 OSP POPIELÓW	TAK	43	75	0	118
1224221 OSP KAMIEŃ	TAK	4	22	8	34
1224208 OSP BOGUSZOWICE	TAK	53	60	3	116
1224207 OSP KŁOKOCIN	TAK	12	9	1	22
1224204 OSP GOLEJÓW	TAK	13	18	2	33
1224249 OSP OCHOJEC	NIE	4	12	0	16
1224226 OSP GRABOWNIA	NIE	2	25	0	27
1224225 OSP ORZEPOWICE	NIE	9	20	11	40
1224224 OSP STODOŁY	NIE	0	8	0	8
1224223 OSP WIELOPOLE	NIE	7	11	1	19
1224228 OSP CHWAŁOWICE	NIE	30	21	2	53
1224222 OSP CHWAŁĘCICE	NIE	0	12	0	12
1224210 OSP GOTARTOWICE	NIE	30	37	3	70
1224250 OSP NIEWIADOM	NIE	3	19	1	23
SUMA					591

4. CZYNNOŚCI KONTROLNO-ROZPOZNAWCZE. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO.

Ustawa o ochronie przeciwpożarowej i przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie nakładają na osoby fizyczne, prawne, organizacje lub instytucje korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu szereg obowiązków z tego zakresu, a do najważniejszych należą:

- przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażenie budynku, obiektu budowlanego lub terenu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz zapewnienie konserwacji oraz napraw w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- zapewnienie osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji,
- przygotowanie budynku, obiektu budowlanego lub terenu do prowadzenia akcji ratowniczej,
- zapoznanie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ustalenie sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

W celu egzekwowania powyższych obowiązków Państwowa Straż Pożarna przeprowadza czynności kontrolno-rozpoznawcze. W ramach czynności kontrolnych, sprawdzono stan bezpieczeństwa w 161 obiektach, w tym między innymi w:

- 45 obiektach użyteczności publicznej (szkoły, żłobki, kluby dziecięce, punkty przedszkolne, obiekty handlowe, administracyjne, usługowe, gastronomiczne, widowiskowo – sportowe, itp.),
- 4 obiektach zamieszkania zbiorowego (hotele, domy pomocy społecznej, noclegownia miejska, ośrodek interwencji kryzysowej dla kobiet),
- 16 budynkach mieszkalnych wielorodzinnych,
- 55 obiektach produkcyjno-magazynowych (budynki produkcyjne, instalacje technologiczne poza budynkami, magazyny i hurtownie, stacje paliw i gazu płynnego, place składowe, itp.), oraz 3 obiektach stwarzające zwiększone zagrożenie poważną awarią przemysłową,
- 14 gospodarstwach rolnych,
- 24 leśnictwach w Nadleśnictwie Rybnik, Rudy Raciborskie, Pszczyna.

W 90 obiektach stwierdzono łącznie 276 usterek i nieprawidłowości mających wpływ na stan bezpieczeństwa pożarowego.

Przeprowadzono również 1 kontrolę (skontrolowano 3 obiekty) w zakładzie zaliczonym do zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, wynikające z art. 269 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity w Dz. U. z 2020 roku poz. 1219 z późn. zm.). Na terenie miasta funkcjonują 3 takie zakłady:

- PGE Energia Ciepła S.A. Oddział w Rybniku ul. Podmiejska,
- Eloros sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Rybniku ul. Strefowa 22,
- Energia Gaz ul. Kłokocińska 51 w Rybniku.

O zaliczeniu ich do grupy zakładów ZZR decyduje występowanie na terenie danego zakładu substancji niebezpiecznych, w ilości przekraczającej wartości progowe określone w przepisach szczegółowych. W zakładach tych występuje szereg substancji niebezpiecznych, lecz decydujący wpływ na takie zakwalifikowanie mają:

- mazut – PGE Energia Ciepła S.A. Oddział w Rybniku ul. Podmiejska,
- substancje skrajnie łatwopalne, wysoce łatwopalne i łatwopalne (propan – butan), w Energia Gaz ul. Kłokocińska 51 w Rybniku,
- tlen ciekły w Eloros sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w Rybniku ul. Strefowa 22.

Stan bezpieczeństwa w tych zakładach jest niezwykle istotny ze względu na możliwość stwarzania zagrożenia poza granicami zakładów. Strefy zagrożenia wynikające z możliwości uwolnienia substancji niebezpiecznych obejmują swym zasięgiem w jednym przypadku budynki mieszkalne. Wyniki kontroli, wydane decyzje oraz określenie występujących zagrożeń są publikowane na stronach internetowych KM PSP w Rybniku.

Po przeprowadzonych w 2020 roku kontrolach i odbiorach:

- wydano 13 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości,
- zajęto 36 stanowisk w sprawie dopuszczenia obiektów, zakładów do użytkowania,
- wydano 55 opinii dotyczących: organizowanych imprez masowych (5 opinii), spełnienia wymagań przepisów przeciwpożarowych w obiektach (18 opinii), spełnienia wymagań ochrony przeciwpożarowej dotyczących operatów przeciwpożarowych tworzonych w związku z magazynowaniem zbieraniem lub przetwarzaniem odpadów (32 opinii).

Rok 2019 oraz w kontynuacji rok 2020, były latami w których nałożono na Państwową Straż Pożarną dodatkowe obowiązki. Rozpoczęto kontrole oraz dokonywano oceny stanu zabezpieczeń przeciwpożarowych składowisk odpadów, zakładów wytwarzających, a także przetwarzających odpady. Łącznie w 2020 roku przeprowadzono 26 kontroli w takich zakładach. Kontrole poprzedzone były oceną wykonanych operatów przeciwpożarowych opracowywanych dla poszczególnych zakładów. W pięciu przypadkach przeprowadzone kontrole wykazały rozbieżności pomiędzy zapisami umieszczonymi w operacie przeciwpożarowym, a stanem zastanym w zakładzie.

Jesienią 2020 roku przeprowadzono czynności kontrolne w zasobach Rybnickiej Spółdzielni Mieszkaniowej, mające na celu weryfikację stanu ochrony przeciwpożarowej w zakresie doprowadzenia, przejezdności, oznakowania czy też wystąpienia innych nieprawidłowości związanych z drogami pożarowymi przy budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, wysokich. W trakcie tych czynności skontrolowano drogi pożarowe przy 96 budynkach wysokich zlokalizowanych na największych rybnickich osiedlach tj. przy ul. Dąbrówki, Orzepowickiej, Kardynała Kominka, Budowlanych, Dworcowej, Chalotta, Sławików, Chabrowej, Floriańskiej, Wawelskiej, Wandy, Dworek, Św. Józefa. W wyniku tych czynności stwierdzono nieprawidłowości dotyczące głównie:

- braku możliwości zawrócenia pojazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej lub powrotu tych pojazdów bez konieczności cofania, w przypadku 11 budynków,
- występowanie drzew o wysokości przekraczającej 3m, uniemożliwiające dostęp do elewacji budynku za pomocą podnośników i drabin mechanicznych pojazdów ochrony przeciwpożarowej ograniczające możliwość prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych, w przypadku 52 budynków,
- w znacznej większości budynków brak oznakowania dróg pożarowych znakami zgodnymi z Polskimi Normami.

Jak zauważono podczas prowadzonych czynności kontrolno-rozpoznawczych w zakresie przejezdności dróg pożarowych istotnym problemem na terenach osiedlowych są parkujące tam samochody, których właściciele wykorzystują każdą wolną przestrzeń włącznie z drogami pożarowymi skutecznie uniemożliwiając dojazd do budynków pojazdów ratowniczych. Dużym problemem jest także brak możliwości poprowadzenia drogi pożarowej w sposób umożliwiający przejazd bez zawracania do budynków tego wymagających.

Z uwagi na panującą sytuację epidemiczną związaną z wirusem Covid-19 w roku 2020 ograniczono coroczne działania profilaktyczne na rzecz poprawy szeroko rozumianego bezpieczeństwa pożarowego, czy promujących zasady bezpiecznego zachowania się. Ograniczenia te związane były z brakiem możliwości organizacji spotkań, czy też szkoleń w sposób bezpośredni. Niezależnie od tego, w przedmiotowym zakresie prowadzono działania związane z:

- bieżącą współpracą z lokalną prasą i mediami, dzięki którym, poprzez przekazywanie istotnych informacji z zakresu ochrony przeciwpożarowej docierają one do mieszkańców,
- działania w ramach kampanii informacyjno-profilaktycznej „Czujka na Straży Twojego Bezpieczeństwa” – w formie ulotek, plakatów, informacji w mediach,
- działania w ramach kampanii informacyjno-profilaktycznej MSWiA „Kręci mnie bezpieczeństwo”.

5. ZABEZPIECZENIE KWATERMISTRZOWSKO - TECHNICZNE

W 2020 roku dzięki dotacjom rządowym oraz wsparciu finansowemu ze strony jednostek samorządu terytorialnego doposażyliśmy Jednostkę Ratowniczo – Gaśniczą między innymi w następujący sprzęt:

Przyczepa transportowa do przewozu pompy:

Namiot wraz z nagrzewnicą:

ozonator pomieszczeń i opryskiwacz spalinowy:

W celu zwiększenia bezpieczeństwa strażaków w środki ochrony indywidualnej oraz odzież specjalną zakupiono:

- ubrania specjalne - 16 kpl.
- ubrania koszarowe - 17 kpl.
- rękawice specjalne - 10 p.
- rękawice techniczne – 5 p.
- buty specjalne gumowe - 10 p.
- buty specjalne skórzane – 10 p.
- kominiarka – 10 szt.
- maska OptiPro z siatką Nomex – 17 szt.

W celu likwidacji negatywnych skutków zdarzeń drogowych zakupiono:

- 1200 kg sorbentu,
- 400 l dyspergentu,
- 1000 kg środka pianotwórczego.

W celu zapewnienia jak najlepszych warunków pełnienia całodobowej służby wykonano również wiele prac remontowych, z najważniejszych należy wymienić:

- remont części administracyjnej komendy,
- remont podestu wejścia do budynku,
- wykonanie nowej posadzki w garażu na przyczepy i sprzęt pompowy,
- odnowienie korytarzy piwnicy.

Na bazę samochodową Komendy Miejskiej PSP w Rybniku w 2020 roku składa się 15 pojazdów. Na chwilę obecną do wymiany w związku z przyjętym w PSP czasookresem eksploatacji kwalifikują się samochody: Suzuki Vitara, Skoda Octavia, Skoda Roomster, samochód ze sprzętem ochrony dróg oddechowych Lublin II oraz lekki samochód ratownictwa technicznego Renault Mascott (tab.1)

Tabela 11. Ilość pojazdów pożarniczych przeznaczonych do wycofania ze względu na przekroczony normatyw eksploatacyjny.

Lp.	Wyszczególnienie			Norma eksploatacji [lat]	KM PSP Rybnik	
					Ilość pojazdów w w danej grupie	Do wycofania ze względu na okres eksploatacji
1.	Samochody osobowe	Samochody osobowe przystosowane do przewozu do 5-ciu osób	Wszystkie	10	2	2
2.		Samochody osobowe przystosowane do przewozu od 6-ciu do 9 osób (mikrobusy)	Wszystkie	12	1	0
3.		Samochody osobowo - terenowe	Wszystkie	12	2	1
4.	Samochody ciężarowe	Samochody ciężarowe o masie całkowitej do 3,5t (w tym zaopatrzeniowe)	Wszystkie	12	1	0
5.		Samochody ciężarowe o masie całkowitej powyżej 3,5t (w tym zaopatrzeniowe)	Wszystkie	15	1	0
6.	Autobusy	Autobusy	Wszystkie	15	0	0
7.	Pojazdy specjalne	Samochody ratowniczo - gaśnicze	- Lekkie - Średnie - Ciężkie	12 12 15	0 1 3	0 0 0
8.		Podnośniki i drabiny (mechaniczne i hydrauliczne)	Wszystkie	20	1	0
10.		Samochody specjalne (ratownictwa technicznego, medycznego, chemicznego, dowodzenia)	- Lekkie - Średnie - Ciężkie	12 15 20	2 1 0	2 0 0
11.	Przyczepy, naczepy	Przyczepy i naczepy	- Cysterny ze stali nierdz. - Pozostałe	20 15	1 8	0 2

URZĄD MIASTA RYBNIKA
WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO I OCHRONY LUDNOŚCI

Z-I.5544.2.2021

Dokument : 2021-27656

O C E N A
STANU ZABEZPIECZENIA
PRZECIWPOWODZIOWEGO
MIASTA RYBNIKA

RYBNIK 2021 ROK

W skład opracowania wchodzi:

I.	Wprowadzenie	Str. 3
II.	Charakterystyka zbiorników wodnych Miasta Rybnika stanowiących zagrożenie powodziowe – Parametry techniczne.	Str. 5
III.	Ośłona hydrometeorologiczna i zabezpieczenie przeciwpowodziowe Miasta Rybnika.	Str. 7
IV.	Działania dotyczące zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta.	Str. 9
V.	Podsumowanie.	Str. 17
VI.	Obszary zagrożone zalaniem.	Str. 20
VII.	Podstawowe parametry hydrograficzne zlewni rzeki Ruda i jej głównych dopływów na terenie Miasta Rybnika.	Str. 21
VIII.	Charakterystyka posterunków wodowskazowych na terenie Miasta Rybnika.	Str. 22
IX.	Syreny alarmowe zlokalizowane w okolicach terenów Zalewowych Miasta Rybnika.	Str. 23
X.	Sprzęt przeciwpowodziowy w magazynach miejskich sprzętu OC oraz w magazynach innych jednostek i podmiotów.	Str. 26
XI.	Plakat „Na wypadek powodzi” - Wzór.	Str. 28

I. WPROWADZENIE

Zagrożenie powodziowe jest jednym z zagrożeń jakie uwzględnia w swojej działalności Miasto wraz z funkcjonującymi służbami ratowniczo-porządkowymi. Skala tego zagrożenia jest proporcjonalna do istniejącej sieci hydrograficznej, a także zależy od stanów pogody. Sieć hydrograficzną Miasta stanowi rzeka Ruda, która jest prawobrzeżnym dopływem górnej Odry wraz z dopływami, w tym największym – rzeką Nacyna. Podstawowe parametry zlewni rzeki Ruda i jej głównych dopływów na terenie Miasta Rybnika określa tabela w załączeniu.

Na terenie Miasta występują dwa ważne ze względu na zagrożenie powodziowe sztuczne akweny tj.: Zalew Rybnicki oraz Zbiornik Wodny „Paruszowiec”. Powstały w 1973 roku Zalew wraz z zatokami bocznymi (Grabownia, Orzepowice, Gzel, Pniowiec) zajmuje łącznie przy normalnym eksploatacyjnym poziomie piętrzenia (rzędna 220,00- 221,00 m n.p.m.) wód powierzchnię ok. 555 ha tj. 5,55 km². Warunki technologiczne i stopień zanieczyszczenia rzek wymusiły skanalizowanie rzeki Nacyna na długości Zalewu i połączenia jej odpływu z korytem rzeki Ruda poniżej zapory czołowej Zalewu Rybnickiego. Drugi co do znaczenia Zbiornik Wodny „Paruszowiec” powstał (jako staw) w latach międzywojennych wskutek przegrodzenia koryta rzeki Ruda na 32,5 km jazem o konstrukcji drewnianej. Jaz ten został przebudowany w latach 1967-68 jako konstrukcja żelbetonowa. Jednakże wieloletnia akumulacja denna osadów oraz skutki powodzi z lipca 1997 roku, spowodowały konieczność pilnej renowacji zbiornika, co też uczyniło Miasto w 1998 r. w ramach odbudowy zniszczeń popowodziowych. Zbiornik aktualnie zajmuje powierzchnię 12,4 ha przy dopuszczalnym poziomie piętrzenia (rzędna 227,37 m n.p.m.).

Powódź 100-lecia jaka wystąpiła także na terenie Miasta w lipcu 1997 roku oraz wezbrania wód, w tym z maja i czerwca 2010 roku, a także analizy wezbrań wód powierzchniowych wskazują, że zagrożenie powodziowe jest wprost proporcjonalne do intensywności opadów deszczu w ciągu 2-3 kolejnych dni, a odwrotnie proporcjonalne do drożności koryt cieków wodnych i poziomu retencji utrzymywanego w zbiornikach wodnych. Doświadczenia zagrożenia powodziowego z przełomu maja i czerwca 2010 oraz ostatnie z czerwca 2013 (rejon ul. Partyzantów i sąsiadującego boiska sportowego) dowodzą także znaczenia utrzymania sprawnej i konserwowanej kanalizacji deszczowej. Również dość intensywne opady deszczu w dniach 12-15 października 2020r. spowodowały przekroczenie stanów

ostrzegawczych na kontrolowanych odcinanych rzek i urządzeń wodnych oraz lokalne podtopienia przy ulicach Skalna i Korczaka . Dotyczy to szczególnie rowów przy drogach z drożnymi przepustami oraz odpowiedniego odprowadzenia wód deszczowych z obszarów dużych parkingów i hipermarketów. Istotnym jest również konieczność likwidacji „dzikich” kładek nad rzekami i potokami powodujących niebezpieczne piętrzenie wody w czasie wezbrań. Zagrożenie powodziowe (katastrofalne) także możliwe jest w przypadku istotnego przerwania ciągłości konstrukcji zapory czołowej Zalewu Rybnickiego – w odniesieniu do rejonów położonych poniżej tej zapory (część dzielnicy Rybnik-Stodoły). Dotyczy to głównie mieszkańców ulic: Stalowej, Ks. Szramka, Jaworowej, Cisowej oraz Szerokiej. Podobne zagrożenie możliwe jest w przypadku zniszczenia jazu Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” przy maksymalnym piętrzeniu wody. Dotyczy to odpowiednio obiektów położonych bliżej koryta rzeki Ruda i najbliższych cieków wodnych, w szczególności mieszkańców ulic: Nadbrzeżnej, Cichej, Wielopolskiej i częściowo: Olszowej, Strzeleckiej i Stawowej (w pobliżu rzeki). Zagrożenie powodziowe typu opadowego oraz od intensywnie topniejącego śniegu może stwarzać niebezpieczeństwo także mieszkańcom części położonych w bezpośrednim sąsiedztwie rzek, stawów i cieków ulic: Partyzantów, Rybackiej, Daszyńskiego, Śląskiej, Skalnej i Wierzbowej i ostatnio także ulicy Korczaka.

Podjęmowane szczególnie w ostatnich 23-ch latach przez Miasto działania zabezpieczające przed możliwością wystąpienia zagrożenia powodziowego wynikają z zakresu usuwania skutków powodzi z lipca 1997 r. a także z realizacji ustaleń zapisanych w protokołach z corocznych przeglądów i kontroli urządzeń hydrotechnicznych, rzek i cieków występujących na terenie Miasta oraz doraźnych kontroli zewnętrznych (np. Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 26.11.2010 r. oraz 12.04.2016). Wyjątkowo w 2020 roku planowany przegląd nie został zrealizowany w związku z obowiązującym od marca 2020 r. stanem epidemii. Doraźne przeglądy urządzeń wodnych w ramach ich utrzymania, lub w czasie większych opadów deszczu, były realizowane przez administratorów tych urządzeń oraz delegowanych pracowników Urzędu Miasta. W grudniu 2020 roku Elektrownia zorganizowała etapami przegląd techniczny zapory czołowej Zalewu Rybnickiego, a później telefonicznie uzgadniano z tradycyjnymi uczestnikami corocznych przeglądów ustalenia, które miały zostać zapisane w protokole (deklarowany protokół jeszcze nie wpłynął).

Zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu Miasta służy także dobra współpraca w tym zakresie z PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik (Wydział Utrzymania Zbiornika Elektrowni), Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej i Komendą Miejską Policji w Rybniku, Strażą Miejską, Oddziałem Zakładu Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A., administratorem rzek Ruda i Nacyna, Rybnickimi Służbami Komunalnymi oraz Zarządem Zieleni Miejskiej. Także rybnicki oddział Wód Polskich (Nadzór Wodny Rybnik, przy ul. Białych 5) ułatwia interwencje i rozwiązywanie bieżących problemów związanych z rzekami na terenie Rybnika.

II. CHARAKTERYSTYKA ZBIORNIKÓW WODNYCH MIASTA RYBNIKA STANOWIĄCYCH ZAGROŻENIE POWODZIOWE

- PARAMETRY TECHNICZNE

1. Zbiornik zaporowy elektrowni (Zalew Rybnicki) - PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik:

1) Powierzchnia:

530 ha (wg danych elektrowni z dnia 15.03.2017 r.)

przy piętrzeniu wody w przedziale rzędnych 220,00 do 221,00 m npm .

2) Przeznaczenie:

używany jako zbiornik technologiczny służący do chłodzenia bloków elektrowni, pełni także funkcje zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz rekreacyjne.

3) Rezerwa przeciwpowodziowa:

w granicach rzędnych 221,00 do 221,30 m npm stanowi pojemność 1,38 mln m³ wody.

4) Właściciel:

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik.

2. Zbiornik Wodny „Pniowiec” :

1) Powierzchnia:

46,4014 ha - Powierzchnia całkowita nieruchomości wraz z przyległym terenem.

2) Przeznaczenie:

zbiornik boczny „Zalewu Rybnickiego”, aktualnie używany do celów rekreacyjno-wypoczynkowych.

3) Poziom wody:

utrzymuje się na poziomie wód zbiornika głównego elektrowni, gdyż połączony jest z nim syfonem rurowym.

4) Właściciel:

Miasto Rybnik w imieniu, którego gospodarzem zbiornika jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji na podstawie Umowy użyczenia Nr M.6850.6.2017 z dnia 24.07.2017 roku. Wcześniej właścicielem był EDF Polska S.A. (obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik).

3. Zbiornik Wodny „Paruszowiec” :

1) Powierzchnia:

12,4 ha - przy piętrzeniu wody maksymalnie na rzędnej 227,37 m npm .

2) Przeznaczenie:

używany jako zbiornik do poboru wody przemysłowej najpierw byłej Huty „Silesia” i KWK „Chwałowice”, a następnie po przekazaniu Miastu dla Oddziału Zakład Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A., pełni także funkcje zabezpieczenia przeciwpowodziowego (w małym stopniu) oraz rekreacyjne.

3) Rezerwa przeciwpowodziowa:

w granicach rzędnych 226,87 do 227,37 m npm
stanowi pojemność 0,056 mln m³ (56 tys m³) wody przy całkowitej pojemności zbiornika wynoszącej 210 tys m³

4) Właściciel:

Miasto Rybnik w imieniu, którego gospodarzem zbiornika jest Zarząd Zieleni Miejskiej w Rybniku (od dnia 22.11.2017 r.).

Użytkownik Polski Związek Wędkarski (PZW) Koło Nr 105 Silesia w Rybniku (dzierżawca) oraz Oddział Zakład Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A. (na podstawie pozwolenia wodno-prawnego – decyzja Wojewody z 10.08.1998 r. i 21.08.2001- zmiana oraz Decyzja Prezydenta Miasta z 23.06.2016 r. dla EC PGG Sp. z o.o. na pobór wody a także pozwolenie wodno-prawne na piętrzenie wody wydane przez Starostę Rybnickiego w dniu 15.07.2016 r. dla Miasta Rybnika - decyzje zobowiązujące

jednocześnie do utrzymania jazu i urządzeń związanych zbiornika w zakresie ochrony przeciwpowodziowej).

III. OSŁONA HYDROMETEOROLOGICZNA i ZABEZPIECZENIE P/POWODZIOWE MIASTA RYBNIKA

Osłonę hydrometeorologiczną Miasta Rybnika stanowią utrzymywane posterunki wodowskazowe, oraz system współdziałania w czasie występowania zagrożenia powodziowego. Na terenie Miasta występują trzy posterunki wodowskazowe (charakterystyka w załączonej tabeli) oraz dwa posterunki wodowskazowe usytuowane bezpośrednio przy zaporach czołowych Zalewu Rybnickiego i Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”. Posterunek z odczytem elektronicznym na rzece Ruda przy ul. Sygnały w dzielnicy Gotartowice utrzymuje i monitoruje Biuro Prognoz Hydrologicznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW) we Wrocławiu. Natomiast posterunek z odczytem elektronicznym przy rzece Ruda obok ul. Nadbrzeżnej utrzymuje i pobiera pomiary PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik - Wydział Utrzymania Zbiornika.

Zabezpieczenie przeciwpowodziowe Miasta stanowią wały przeciwpowodziowe i planowane do akcji p/powodziowej tereny zalewowe tzw. poldery. Wały przeciwpowodziowe występują jedynie na odcinku tzw. „cofki” tj. wzdłuż obu brzegów rzeki Ruda na odcinku: most w ciągu ul. Gliwickiej do wlotu rzeki do Zalewu Rybnickiego i pozostają w zakresie utrzymania powodziowego PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik. Tereny zalewowe występują w dolinie rzeki Ruda na odcinku od ulicy Nadbrzeżnej do stawów rybnych i basenu „Ruda” przy ul. Gliwickiej, obszar tzw. „Kencerza” (na pograniczu Rybnika i Żor, który miał pierwotnie tworzyć drugi ochronny dla elektrowni zbiornik w Gortatowicach - Rowniu, a którego budowa została zaniechana). Ponadto przewiduje się, że terenami zalewowymi dodatkowo będą mniejsze, niezagospodarowane tereny, położone w obniżeniach po obu stronach rzek Ruda, Nacyna i większych cieków wodnych, w tym tereny leśne.

System współdziałania w okresie zagrożenia powodziowego wynika z organizacji właściwych służb i zadań określonych prawnie, a także z realizacji tych zadań na terenie Miasta. Miasto Rybnik w zakresie zwalczania zagrożeń powodziowych zwłaszcza w ostatnich 22-óch latach ściśle współpracuje z Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku (głównego ustawowo realizatora ratownictwa powodziowego na terenie działania). Służy temu organizacja wspólnego Stanowiska Kierowania przy KM PSP (w tym Powiatowe Stanowisko Kierowania KM PSP i Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego), w ramach realizacji na terenie Miasta przepisów o straży pożarnej, systemu wczesnego ostrzegania, a także zarządzania kryzysowego. Informacje i ostrzeżenia otrzymywane ze szczebla wojewódzkiego (WCZK, WSK PSP i IMiGW) są dalej przekazywane ustalonym odbiorcom na terenie Miasta Rybnika i powiatu rybnickiego, celem podjęcia planowanych działań zabezpieczających. Jednocześnie podejmuje się monitorowanie stanów wód poprzez przekaz pomiarów notowanych elektronicznie w posterunkach wodowskazowych oraz z odczytu okresowego dokonywanego z pomocą Straży Miejskiej, KM PSP na posterunkach przy ul. Wierzbowej, Nadbrzeżnej oraz jazie Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”, a także w innych ustalonych doraźnie miejscach.

Stan monitorowanych w czasie zagrożenia powodziowego wód jest przedmiotem oceny sytuacji przez zbierający się doraźnie Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego, który następnie wypracowuje decyzje w zakresie współdziałania. Decyzje te są dalej przekazywane do wykonawców, nadzorowane, weryfikowane i rozliczane.

Zespół nadzoruje zagrożenie powodziowe od wystąpienia aż do ustąpienia i usunięcia ewentualnych skutków zagrożenia. W czasie realnego, w ocenie Zespołu, zagrożenia powodziowego, Prezydent Miasta (lub Wojewoda) ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy oraz zarządza ewakuację zagrożonych mieszkańców. W ramach bezpośredniego ostrzegania zagrożonych powodzią mieszkańców Miasta przewiduje się także ogłaszanie komunikatów ostrzegawczych przez lokalne środki masowego przekazu, elektroniczne syreny alarmowe (z możliwością emisji głosu) zlokalizowane na danym obszarze oraz urządzenia nagłaśniające zamontowane na pojazdach samochodowych.

IV. DZIAŁANIA DOTYCZĄCE ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOWODZIOWEGO MIASTA

W ramach zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta podejmowane są stałe i okresowe działania służące przeciwdziałaniu potencjalnemu zagrożeniu. Obejmują one zarówno działania planistyczne, organizacyjne, inwestycyjne jak i logistyczne.

1. Działania planistyczne:

Miasto opracowało i okresowo aktualizuje „Plan operacyjny ochrony przed powodzią Miasta Rybnika”. Zadania związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym zostały także zapisane w Planie Obrony Cywilnej – w części Plan ewakuacji (przyjęcia) na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny (Ewakuacja III stopnia), oraz w Planie Zarządzania Kryzysowego Miasta – Załącznik Funkcjonalny nt. Ewakuacji I i II stopnia. Obszary zagrożenia powodziowego zostały naniesione w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Rybnika (wydruk na załączonej mapce).

2. Działania organizacyjne:

Miasto co roku, cyklicznie organizuje we współdziałaniu z KM PSP, Wojewódzkim Nadzorem Budowlanym, zarządami zagrożonych dzielnic i administratorami urządzeń wodnych, rzek i cieków, przegląd w okresie wiosennym (ostatni w dniu 30.05.2019). W 2020 roku z powodu wprowadzanych obostrzeń związanych z pandemią COVID-19, nie przeprowadzano komisyjnych przeglądów. Wykonywane były doraźne i niezbędne przeglądy branżowe. Wspomniane wcześniej przeglądy wiosenne nie obejmują zbiornika wodnego elektrowni. Natomiast corocznie, przedstawiciele Miasta (Wydział Ekologii oraz Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności) są zapraszani do udziału w organizowanym przez PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik przeglądzie zapory czołowej i urządzeń związanych ze zbiornikiem (ostatni 28.06.2019). Ustalenia zapisane w protokołach z tych przeglądów są przekazywane wykonawcom i rozliczane. W ramach przeprowadzonych przeglądów zwraca się dodatkowo uwagę na otoczenie oraz porządek w rejonach działania komisji, co pomaga w szybkim przywracaniu ładu i usuwaniu usterek w kontrolowanych miejscach. Natomiast uwagi i propozycje zgłaszane przez członków komisji w zakresie organizacyjnym są niezwłocznie konsultowane i w przypadku zasadności wprowadzane w życie. Tą drogą uwzględniono m.in. propozycje Inspektora Budowlanego, dzięki czemu zabezpieczono stały

nadzór budowlany w zakresie konserwacji jazu z przyległym murem oporowym z jednoczesnym dokonywaniem aktualizacji w prowadzonej dokumentacji eksploatacyjnej Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”.

Potrzeby zabezpieczenia przeciwpowodziowego uwzględniane są także przy organizacji systemów ostrzegania i alarmowania a także popularyzacji niezbędnej wiedzy mieszkańców w zakresie zagrożenia powodziowego i sposobów postępowania - broszury, plakaty, strona internetowa Urzędu Miasta w zakresie Powszechnej Samoobrony. Do celów zwalczania zagrożeń powodziowych wykorzystywane są przede wszystkim siły KM PSP, OSP, RSK, WOPR - Oddziału w Rybniku oraz formacji ochrony ogólnej obrony cywilnej. Zorganizowany na terenie Miasta system zarządzania kryzysowego zapewnia współdziałanie służb, ważniejszych inspekcji i wydziałów Urzędu Miasta w ramach Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz codziennych dyżurów Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK).

3. Działania inwestycyjne:

Usuwanie skutków powodzi z lipca 1997 r. oraz maja i czerwca 2010 r. a także ustalenia zapisane w kolejnych protokołach z cyklicznych przeglądów rzek i urządzeń wodnych oraz protokołów Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 26.11.2010 r. oraz 12.04.2016 r., były i są w głównej mierze podstawą przygotowania oraz realizacji inwestycji, remontów, modernizacji i konserwacji obiektów wodnych, a także technicznych na terenie Miasta.

Jak zapisano wyżej, skutki powodzi z lipca 1997 r. były przyczyną m.in. kompleksowej przebudowy zniszczonego Zbiornika „Paruszowiec” w 1998 roku. Natomiast w ramach ustaleń miasto wybudowało i przekazało IMiGW O/Wrocław (po reorganizacji) posterunek wodowskazowy na rzece Ruda w dzielnicy Gotartowice. IMGW następnie ten posterunek włączył do Systemu Monitoringu i Osłony Kraju tzw. SMOK. Dzięki temu miasto korzysta z dostępu do danych IMGW w sposób bezpośredni, gdzie pracownicy PCZK w Rybniku poprzez stronę internetową mogą w każdej chwili sprawdzić aktualny poziom wody w rzece na tym punkcie pomiarowym. Dodatkowym zabezpieczeniem dla terenu położonego wzdłuż ulicy Nadbrzeżnej stał się zmodernizowany w 2011 r. system kanalizacji w tym rejonie. Poprawieniu ochrony przeciwpowodziowej Miasta służą także przebudowane (na wniosek komisji) mosty i legalne kładki ostatnio przy

ul. Nadbrzeżnej, Za Torem oraz most w ciągu bocznej ulicy Sygnały w rejonie stawów rybnych w dzielnicy Gotartowice. Także zgodnie z ustaleniami dotychczasowi administratorzy rzek istniejący do końca 2017 roku, przeprowadzali remonty brzegów, połączone z pogłębianiem (odmulaniem) dna, a w tym między innymi:

1) Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW) w Gliwicach, Zarząd Zlewni Górnej Odry w Raciborzu (istniejący do końca 2017 r.) administrujący rzekę Ruda, w ostatnich latach wykonał remont kapitalny między innymi:

- ul. Nadbrzeżna – na odcinku most w ciągu ul. Gliwickiej i umocnienie brzegów w tym wyrw w korycie rzeki wzdłuż całej ulicy Nadbrzeżnej do Mostu w ciągu ul. Mikołowskiej;
- Gotartowice (okolice stawów rybnych) – kapitalny remont stopnia wodnego i koryta rzeki Ruda (w tym wycięcie i usunięcie z koryta rzeki drzew i zarośli) oraz likwidacja rozmyć brzegowych i ustabilizowanie skarp brzegowych rzeki na odcinkach bezpośrednio przylegających do wyremontowanego mostu w ciągu bocznej ulicy Sygnały.
- remont kapitalny koryta rzeki Ruda w rejonie ul. Partyzantów.

Ponadto RZGW regularnie zlecało corocznie koszenie i konserwację ustalonych odcinków brzegów rzeki Ruda.

2) Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych (ŚZMiUW) w Katowicach, Biuro Terenowe w Raciborzu (istniejący do końca 2017 r.), administrujący rzekę Nacyna i ważniejsze jej dopływy, mimo skromnych środków finansowych w ostatnich latach dokonał między innymi:

- remontu brzegów rzeki Nacyna na odcinku most w ciągu ul. Kotucza do Parku Tematycznego przy Kampusie;
- remontu Potoku Boguszowickiego, cieku z Przegędzy i cieku Niedobczyckiego-Pludry.

W ostatnich latach istnienia ŚZMiUW miał problemy z realizacją zadań wynikających z ustaleń podjętych w czasie prowadzonych przeglądów rzek i urządzeń wodnych Miasta. W związku z powyższym Miasto zainicjowało kilka spotkań, w którym uczestniczyli przedstawiciele administratora rzeki Nacyna. Spotkania owocowały podejmowaniem ustaleń, które miały być mobilizujące dla administratora do realizacji priorytetowych zobowiązań wraz z pozyskaniem stosownych środków budżetowych na ich wykonanie.

- 3) Od początku 2018 roku obowiązki dotychczasowych administratorów rzek Ruda i Nacyna tj. Regionalnego Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach - Zarządu Zlewni Górnej Odry w Raciborzu oraz Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach - Biura Terenowego w Raciborzu przejęło nowo powstałe Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, które w 2018 i 2019 roku oprócz prac doraźnych nie realizowało żadnych prac konserwacyjnych na administrowanym terenie w obrębie Miasta Rybnika.
- 4) Oddział Zakład Elektrociepłowni w Rybniku Polskiej Grupy Górniczej S.A. przeprowadził w 2006 roku remont kapitalny jazu i muru oporowego Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” oraz wykonuje corocznie odmulanie i konserwację tzw. „cofki” na różnych długościach rzeki Ruda powyżej wlotu do Zbiornika. W 2009 i 2010 roku wykonał remont lewego przyczółka jazu oraz remont zastawek jazu (2010 r.). Oprócz tego przeprowadza coroczną regulację i konserwację tych zastawek. Ponadto Zakład Elektrociepłowni w zakresie odpowiedzialności corocznie ustala z Miastem i realizuje zamierzenia konserwacyjne związane z bezpiecznym funkcjonowaniem Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” oraz tzw. „cofki”.
- 5) PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik na administrowanym przez siebie odcinku rzeki Ruda tj. odcinek cofki (na wysokości „Carefour”), zgodnie z opracowaną dokumentacją przeprowadziła w 2013 r. kompleksowy remont koryta rzeki na odcinku od mostu w ciągu ul. Gliwickiej do jazu w rejonie ujścia rzeki do kanału cofki. Prace w szczególności polegały na uregulowaniu koryta rzeki i wzmocnieniu kamiennym skarp koryta. Przeprowadziła wycinkę drzew na skarpach odwodnych. Odtworzyła elementy zejścia (schodki i balustrada) do wodowskazu na rzece Ruda przy ul. Nadbrzeżnej, na którym elektrownia monitoruje poziom wody w tym rejonie.

Zakres prac realizowany przez elektrownię na obiektach zbiornika "Rybnik", to przede wszystkim: remont bieżący umocnień betonowych skarp kanału cofki zbiornika w zakresie odtworzenia uszkodzonych fragmentów dylatacji oraz wymiany uszkodzonych fragmentów płyt, remont bieżący umocnień betonowych kierownicy ziemnej oraz usunięcie mas ziemnych z koryta kanału cofki zbiornika w celu przywrócenia pierwotnego przekroju czynnego - rejon pompowni Nacyna, rejon ujścia rz. Ruda do cofki.

- 6) Miasto Rybnik (Wydział Ekologii), będące administratorem melioracji szczegółowej dokonało w 2002 r. przedłużenia potoku „Młynówka”, poza obszar zabudowany przy ul. Nadbrzeżnej, wyprowadzając wody potoku do rzeki Ruda w pobliżu mostu w ciągu ul. Gliwickiej. Ta inwestycja w sposób skuteczny oddaliła zagrożenie podtopieniami mieszkańców ulicy Nadbrzeżnej i przyległych (co było zasadniczą przyczyną zalania w lipcu 1997 r.). W 2001 r. Miasto wykonało remont odcinka rz. Ruda na długości od jazu Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” do ul. Mikołowskiej (tzw. wypad), natomiast w 2003 r. dokonało remontu kanału ulgi (wzdłuż Zbiornika Wodnego „Paruszowiec”), wraz z kompleksową wycinką drzew na jego skarpach w 2010 roku. W 2017 roku firma geodezyjna wykonała pomiary na Zbiorniku Wodnym „Paruszowiec” celem określenia wysokości progu przelewowego wód do kanału ulgi zgodnego z aktualnym pozwoleniem wodno-prawnym wydanym decyzją Starosty Rybnickiego Nr OŚ.6341.11.2016 z dnia 15.07.2016 roku. Zgodnie z pomiarami geodezyjnymi został wykonany stopień kamienny przelewu bocznego (kanału ulgi). Przy okazji wykonywanych prac na betonowych słupach zastawek jazu zbiornika wodnego pojawiły się tablice z zaznaczoną linią wskazującą maksymalny poziom piętrzenia wody w zbiorniku „Paruszowiec”. Ponadto miasto regularnie zleca w miarę zabezpieczonych środków finansowych konserwację rowów melioracyjnych (melioracja polega na odwadnianiu i nawadnianiu gruntów rolnych) i rowów odwadniających np. odwodnienie dróg będące w ewidencji Wydziału Ekologii, a także okresowo konserwację odcinka rzeki Ruda w zakresie odpowiedzialności na odcinku – Jaz Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” do mostu w ciągu ul. Mikołowskiej, oraz odmulanie na odcinku cofki od mostu kolejowego w górę rzeki Ruda (rejon ul. Partyzantów), oraz przeprowadza koszenie skarp rzeki Nacyna na odcinku od ul. Wierzbowej do ul. Reymonta.
- 7) Miasto Rybnik (Wydział Inwestycji) w 2012 roku wykonało remont lewego przyczółka jazu zbiornika wodnego „Paruszowiec”.
- 8) Miasto Rybnik (Wydział Dróg) w 2012 r. zakończyło przebudowę kładki dla pieszych usytuowanej na rzece Ruda wzdłuż ul. Nadbrzeżnej (obok restauracji „Basztowa”) i uzyskało pozwolenie na jej użytkowanie. W 2013 r. wykonano przebudowę obiektu mostowego wzdłuż ul. Za torem. W miejscu poprzedniego mostu powstała podwyższona kładka pieszo-rowerowa. Również w 2013 r. został wyremontowany obiekt mostowy w ciągu ul. Janasa nad Potokiem

Pludry, zgodnie z zawartą z KWK „Marcel” ugodą w zakresie naprawy szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego. W roku 2014, z koryta rzeki Ruda pod mostem wzdłuż ul. Sygnały (obok siedziby firmy „Sadex”) zostały usunięte wystające fragmenty drewnianych pali (pozostałości po poprzednim moście) a brzegi koryta rzeki w bezpośrednim sąsiedztwie mostu zostały umocnione. W 2015 r. zostały wykonane prace remontowe mostu (boczna ul. Sygnały) na rzece Ruda w dzielnicy Gotartowice w okolicy stawów rybnych.

- 9) Miasto Rybnik (Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności) zorganizowało zakup i instalację 9-iu nowoczesnych, elektronicznych syren alarmowych umożliwiających ostrzeganie i alarmowanie w rejonach zagrożenia powodziowego przy ulicach: Mikołowskiej 94, Różańskiego 14A, Łącznej 12A, Łącznej 62, Wolnej 17, Rymera 24, Zwonowickiej 5, Ziolowej 3 i Św. Maksymiliana 26. Ponadto utrzymuje sprawność wcześniej zainstalowanej syreny silnikowej przy ulicy: Sygnały 62.

Dodatkowo na pozostałym obszarze Miasta znajdują się syreny elektroniczne przy ulicach: Ks. Joński 25, Grunwaldzkiej 18, Broniewskiego 26, Lompy 6, K. Miarki 64, Małachowskiego 44, Świerklańskiej 42, Reymonta 69, Jastrzębskiej 3A, Wodzisławskiej 123, Orzepowickiej 15A, Gliwickiej 105, Morcinka 18, Kościuszki 23 i Niedobczyckiej 191 oraz syreny silnikowe zainstalowane w jednostkach OSP, jednej szkole i zakładach pracy, które są wykorzystywane w systemie ostrzegania i alarmowania zagrożonej ludności.

- 10) Szkody powstałe po powodzi w maju i czerwcu 2010 r. oraz prace związane z ich usuwaniem wykazywane w protokołach z przeprowadzonych przeglądów rzek i urządzeń melioracyjnych poszczególnych byłych administratorów tj. Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach - Zarządu Zlewni Górnej Odry w Raciborzu (Protokół z dnia 08.06.2010 r.), Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach - Biura Terenowego w Raciborzu (Protokół z dnia 10.06.2010 r.), jak również w protokołach Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego z dnia 26.11.2010 r. i 12.04.2016 r. były już w większości przypadków zrealizowane przez poszczególnych administratorów w zależności od otrzymywanych na te cele środków finansowych.

- 11) Zgodnie z decyzją Prezydenta Miasta Rybnika, od dnia 22.11.2017 roku, nowym gospodarzem Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” wraz z terenami przyległymi jest Zarząd Zieleni Miejskiej (ZZM) w Rybniku – jednostka

organizacyjna Miasta. ZZM w 2019 roku zakończył remont pomostu (mola) znajdującego się na wodach Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” wraz z przygotowaniem nowej drogi umożliwiającej użytkownikom dostęp do tego obiektu.

- 12) Jesienią 2020 r. Zarząd Zieleni Miejskiej wykonał nowy przelew boczny w formie ścianki szczelnej Larsena oraz umocnienie skarp kanału Ulgi przy przelewie bocznym za pomocą koszy gabionowych (wypełnione kamieniem).

4. Działania logistyczne:

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 247/2012 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie: utworzenia miejskich magazynów zarządzania kryzysowego i przeciwpowodziowego dla Miasta Rybnika oraz Zarządzeń Nr 47/2014 z dnia 31 stycznia 2014 r. i Nr 518/2015 z dnia 04 września 2015 r. Prezydenta Miasta Rybnika w sprawie zmiany lokalizacji miejskich magazynów zarządzania kryzysowego i przeciwpowodziowych, utworzonych na podstawie zarządzenia Nr 247/2012 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 22 maja 2012 roku, Miasto Rybnik (Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności) utrzymuje magazyny przeciwpowodziowe, które stanowią zasadnicze zabezpieczenie potrzeb materiałowych w czasie zagrożenia powodziowego. Aktualne wyposażenie magazynów przedstawia tabela w załączeniu. Sprzęt magazynowany do celów przeciwpowodziowych jest uzupełniany w miarę jego wydawania do akcji (głównie jak dotąd worki, folia budowlana, plandeki, taśma ostrzegająca-techniczna czasami buty gumowe) oraz poszerzany o inne środki (np. zakupione w 2007 r. zapory p/powodziowe napełniane wodą oraz pozyskany nieodpłatnie w 2009 i 2018 r. sprzęt z magazynu przeciwpowodziowego Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych).

Część tego sprzętu (w szczególności worki i folia budowlana) do szybkiego wydania, znajduje się w Punkcie Straży Miejskiej (Punkt Informacyjny – stara kancelaria) w Urzędzie Miasta Rybnika przy ul. Chrobrego 2, w budynku jednostki OSP w Golejowie, w pomieszczeniach magazynowych przy ul. Mikołowskiej 27 oraz w zasobach Rybnickich Służb Komunalnych.

Magazyny przeciwpowodziowe Miasta aktualnie znajdują się przy ul. Gliwickiej 257 w Rybniku-Golejowie (budynek OSP) oraz przy ul. Mikołowskiej 27.

Oprócz magazynów przeciwpowodziowych prowadzonych przez Urząd, na terenie Miasta znajduje się jeszcze jeden magazyn przeciwpowodziowy PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik prowadzony przez Wydział Utrzymania Zbiornika Elektrowni.

Dodatkowym wsparciem w prowadzeniu akcji jest możliwość wykorzystania pomp szlamowych, pił spalinowych oraz agregatów prądotwórczych przewoźnych będących na wyposażeniu jednostek OSP Miasta Rybnika, w które jednostki są systematycznie doposażane, oraz dwóch łodzi motorowych udostępnianych przez ŚWOPR Rybnik w zamian za otrzymany od Miasta w ramach umowy użyczenia silnik do łodzi Merkury oraz oddanej do użytkowania w ramach umowy użyczenia łodzi Mariusz (własność Miasta pozyskana z Komendy Wojewódzkiej Policji).

Piasek potrzebny zwykle do napełniania worków, a także sprzęt transportowy w czasie zagrożenia powodziowego zabezpieczają Rybnickie Służby Komunalne. Ponadto w ramach świadczeń rzeczowych istnieje możliwość wykorzystania samochodów ciężarowych w zakładach pracy na terenie Miasta.

W związku z możliwością zarządzenia ewakuacji zagrożonych w czasie powodzi (czy tylko podtopienia) mieszkańców Miasta zostały opracowane odpowiednie procedury i zabezpieczone warunki. W przypadku decyzji o ewakuacji ludności z terenów zagrożonych katastrofalnym zatopieniem w związku z realną groźbą przerwania zapór czołowych jednego z zagrożonych zbiorników – służby porządkowe Miasta będą ostrzegać i informować o podjętych decyzjach oraz informować o organizacji całej akcji. Przewiduje się regulację doraźną ruchu w zagrożonym rejonie, uruchomienie z udziałem Zarządu Transportu Zbiorowego specjalnych kursów autobusów dla ewakuowanych. Ewakuację zwierząt gospodarczych w bezpieczne miejsce (m.in. boiska piłkarskie, budynki gospodarcze RSP Wielopole lub stadnina koni w Rybniku Stodołach).

Uruchomienie miejsc przyjęcia (wytypowane internaty, hotele, szkoły, domy kultury, itp.) dla tych ewakuowanych, którzy nie będą mogli być przyjęci przez krewnych i przyjaciół w bezpiecznych miejscach. Zabezpieczenie niezbędnych struktur ewidencyjnych ewakuacji i warunków socjalno-bytowych w miejscach przyjęcia.

Podobnie w sytuacji ewakuacji doraźnej osób zagrożonych w innych rejonach Miasta będzie prowadzona akcja informacyjna, organizowany transport do uruchamianych miejsc przyjęcia, zabezpieczenie ewakuowanej ludności

w miejscach przyjęcia na czas występowania zagrożenia powodziowego oraz inne konieczne w danych warunkach formy pomocy.

V. PODSUMOWANIE

Nabyte doświadczenia szczególnie podczas wystąpienia powodzi z lipca 1997 roku oraz z maja i czerwca 2010 roku, jak również budowany od tego czasu system współdziałania opierany o obowiązujące przepisy przynosi efekty w zakresie zabezpieczenia powodziowego Miasta. Szczególnie znajduje to odbicie w regularnie organizowanych przeglądach rzek i urządzeń wodnych. Przeprowadzane w tym czasie, w terenie konsultacje stron związanych z zagrożeniem powodziowym ułatwiają wzajemne zrozumienie potrzeb i możliwości ich realizacji. Ustalane w protokołach zadania są uwzględniane w planach, a następnie realizowane (w miarę zabezpieczenia odpowiednich środków). Podobnie było także w 2016 roku, kiedy Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW) w Gliwicach, Zarząd Zlewni Górnej Odry w Raciborzu w ramach uzyskanych oszczędności zorganizował i przeprowadził w listopadzie 2016 roku remont kapitalny koryta rzeki Ruda w rejonie ulicy Partyzantów w ramach usuwania zniszczeń zapisanych w protokołach z przeglądu rzek.

Utrzymanie drożności rzek i pozostałych cieków ma duże znaczenie dla bezpieczeństwa powodziowego, a systematycznie wykonywane (choćby odcinkami czy etapami) prace wydatnie zmniejszają zagrożenie powodziowe. Jednocześnie bieżące usuwanie skutków zapadania się terenu w dzielnicach południowych Miasta spowodowanych działalnością górniczą chroni przed lokalnym podtapianiem tych terenów w szczególności z powodu większego dopływu wody opadowej lub roztopowej. Także zorganizowane struktury dyspozytorskie służb wraz z zapleczem logistycznym, służą szybkiej mobilizacji właściwych sił i środków na wypadek wystąpienia zagrożenia powodziowego, co już wielokrotnie było praktycznie testowane.

Zarządzanie miejskim Zbiornikiem Wodnym „Paruszowiec” w okresie powodziowym ułatwiają wymagane instrukcje zaktualizowane dodatkowo, na zlecenie Miasta przez Przedsiębiorstwo Inżynierskie „Cermet-Bud” Sp. z o.o. w Krakowie w 2000 roku tj. „Instrukcja postępowania na wypadek awarii zbiornika wodnego Paruszowiec”, która obejmuje postępowanie w sytuacji awaryjnej lub zagrożenia katastrofą obiektów Zbiornika Wodnego „Paruszowiec” na rzece Rudzie a także „Instrukcja utrzymania i eksploatacji zbiornika wodnego

„Paruszowiec”. Jednocześnie dzielenie odpowiedzialności aktualnych użytkowników tego zbiornika (EC i PZW) utrudnia sprawne współdziałanie w czasie zagrożenia powodziowego w tym rejonie.

Ostatnie doświadczenia związane ze zwalczaniem wiosennego zagrożenia powodziowego w 2010 r., a także z października 2020 roku, dowodzą znaczenia modernizacji, odbudowy i utrzymania sprawności systemu odprowadzania wód deszczowych, a także wydzielenia i zapisania w planie zagospodarowania przestrzennego Miasta terenów zalewowych tzw. „polderów”. Natomiast pełne rozpoznanie systemu odprowadzenia wód na terenie Miasta pozwoli na podejmowanie regularnych działań inwestycyjnych i konserwacyjnych, które zapewnią skuteczne kontrolowanie każdego wezbrania powodziowego.

Nowym zjawiskiem, które zaczyna występować w okresie letnim między innymi w naszym regionie jest susza. Ze zjawiskiem tym związane jest obniżanie się poziomów wód podziemnych oraz powierzchniowych, co z kolei pociąga za sobą wysuszanie zbiorników wodnych, koryt rzek i potoków. Szybkie zarastanie roślinnością wysuszonych zbiorników i koryt może doprowadzać do niebezpiecznego wylewania wód w sytuacjach nagłego ich przyboru np. w czasie ulewnych opadów deszczu. Dodatkowo, problematyczne może się stać utrzymanie odpowiedniego nawet minimalnego poziomu eksploatacyjnego wody na zbiorniku zaporowym Elektrowni, który zapewniałby utrzymanie cyklu produkcyjnego tego zakładu i pozwalałby na prawidłowe utrzymanie dobrego stanu technicznego zapory zbiornika i jego obwałowań. Także stały wzrost liczebności chronionych bobrów i nutrii na ciekach wodnych Rybnika powoduje szereg doraźnych interwencji związanych często z usuwaniem przewróconych do koryt rzek drzew (powodujących lokalne piętrzenia wód) czy także usuwanie żerowisk i tam wykonanych przez te zwierzęta, a także nor (grożących z kolei przeciekaniem wody). Taka sytuacja miała miejsce w jesieni 2016 roku kiedy w Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK) odebrano zgłoszenia o piętrzeniu wody w Potoku Boguszowickim. W wyniku podjętej interwencji stwierdzono występowanie w korycie Potoku Boguszowickiego, w pobliżu mostu w ciągu ul. Groborza, w dzielnicy Paruszowiec-Piaski, tamy wykonanej z gałęzi o wysokości około 1,5 m, która piętrzyła wodę podtapiając sąsiednie łąki, ogródki, a nawet piwnice. W sprawie porozumiano się z ówczesnym administratorem Potoku tj. Śląskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych, Biuro Terenowe w Raciborzu, który zaakceptował

doraźne akcje Miasta przy likwidacji chronionych prawem tam bobrów na administrowanych ciekach. W wyniku czego Rybnickie Służby Komunalne parę razy rozbierały wciąż odbudowywaną tamę, a poziom wody w Potoku powrócił do normy. Wprawdzie zagrożenie powodziowe ma charakter losowy i trudno mimo coraz doskonalszych środków technicznych przewidzieć dokładnie miejsce i czas rzeczywistego zagrożenia, to jednak wypracowane zasady współdziałania i regularne kontakty pozwalają szybko ograniczyć skutki wystąpienia żywiołu.

Opracował: A. Potyra

Sprawdził: J. Abrahamowicz

VI. OBSZARY ZAGROŻONE ZALANIEM

Skala 1:100000

Legenda

- Obszary zagrożone zalaniem
- Granica miasta
- Lasy
- Parki
- Wody

VII. PODSTAWOWE PARAMETRY HYDROGRAFICZNE ZLEWNI RZEKI RUDA
I JEJ GŁÓWNYCH DOPŁYWÓW NA TERENIE MIASTA RYBNIKA

Lp.	Nazwa cieku wodnego	Powierzchnia całkowita zlewni [km ²]	Powierzchnia zlewni na terenie M. Rybnika [km ²]	Całkowita długość cieku [km]	Długość cieku na terenie M. Rybnika [km]	Wysokość strefy źródłowej [m n.p.m.]	Wysokość ujścia [m n.p.m.]	Średni spadek [%]	Średni przepływ w profilu ujścia [m ³ /s]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Ruda	515	73,2	51,5	21,7	275	177	1,94	3,42
2	Nacyna	70	44,1	15,5	14,3	290	220	4,52	0,87
3	Potok Przegędza	13	5,3	5,6	2,5	270	225	8,04	0,075
4	Potok z Kamienia	16	4,5	7,5	2,8	270	220	6,67	0,078
5	Potok Grabownia	12	12,0	5,9	5,9	260	220	6,78	0,031
6	Potok Boguszowicki	7	7,0	10,3	10,3	280	235	4,37	0,051
7	Potok Gzel	26	2,1	8,1	1,4	280	220	7,41	0,068
8	Potok Kłokocinka	125,4	26,4	9,5	2,1	255	231	1,5	0,20

Źródło: dane Urzędu Miasta Rybnika

VIII. CHARAKTERYSTYKA POSTERUNKÓW WODOWSKAZOWYCH
NA TERENIE MIASTA RYBNIKA

Lp.	Lokalizacja - adres	Rzeka	km	Rzędna zera wodowskazu [m n.p.m.]	Rok założenia	Stany wód [m n.p.m.]		Uwagi dot. użytkownika i monitoringu
						ostrzegawczy	alarmowy	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Prawy brzeg rzeki Nacyna przy mostku w ciągu ul.Wierzbowej	Nacyna	2,2	220,67	1973	120,00	160,00	Doraźnie monitoruje Straż Miejska zakres porównawczy do poziomu rzeki
2	Lewy brzeg rzeki Ruda na skraju lasu przy ul.Nadbrzeżnej	Ruda	33,0	221,50	1971	140,00	160,00	Monitoruje Wydział Utrzymania Zbiornika Wodnego elektrowni PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik
3	Lewa skarpa rzeki Ruda na wysokości bramy RSP w Rybniku – Gotartowicach, ul.Sygnaly	Ruda	37,0	228,00	2001	290,50	330,50	Monitoruje IMGW, oraz doraźnie Straż Miejska odczyt elektroniczny w PCZK

Źródło:

Dane własne Urzędu Miasta w Rybniku oraz Wydziału Utrzymania Zbiornika Wodnego elektrowni.

Uwaga:

IMGW zapowiada aktualizację progów stanów wód (ostrzegawczy i alarmowy).

IX. SYRENY ALARMOWE ZLOKALIZOWANE W OKOLICACH TERENÓW ZALEWOWYCH MIASTA RYBNIKA

Syreny alarmowe mechaniczne (silnikowe) i elektroniczne Obrony Cywilnej pracujące w radiowym systemie RSWS-2000 mogą być uruchamiane z centrali alarmowej zlokalizowanej w Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego przy KM Państwowej Straży Pożarnej lub lokalnie w miejscu ich instalacji. Syreny elektroniczne dodatkowo mogą emitować komunikaty głosowe nadawane w czasie rzeczywistym lub jako makra wcześniej przygotowane i wgrane w poszczególnych urządzeniach. Komunikaty głosowe można nadawać z centrali alarmowej oraz w miejscu instalacji syreny bezpośrednio z urządzenia nadawczego syreny.

Dodatkowo syreny alarmowe jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych pracujące w systemie DSP-50 sterowane drogą radiową z centrali alarmowej w KM Państwowej Straży Pożarnej lub lokalnie w miejscu instalacji, mogą być wykorzystywane do emitowania sygnałów alarmowych, akustycznych stosowanych w zakresie ostrzegania i alarmowania ludności.

Wszystkie syreny alarmowe, zgrupowane w systemach radiowych, mogą być włączone z poziomu miejskiego lub wojewódzkiego - indywidualnie (wybiórczo) lub grupowo, bądź zbiorczo wszystkie, w zależności od zaistniałej sytuacji.

Ważną rolę w ostrzeganiu ludności zamieszkałej na terenach zalewowych zbiornika wodnego elektrowni spełniają syreny alarmowe tego podmiotu gospodarczego. Wszystkie syreny są mechaniczne (silnikowe) i mogą być uruchomione indywidualnie lub zbiorowo z wewnętrznego scentralizowanego urządzenia włączającego elektrowni. Jedna z tych syren znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie zapory czołowej zbiornika wodnego.

1. LOKALIZACJA POSZCZEGÓLNYCH SYREN ALARMOWYCH

- 1) Syreny systemu RSWS-2000 (8 urządzeń)
  - a) Fabryka Urządzeń Sygnalizacyjnych i Teletechnicznych „Sygnały” S.A.
ul. Sygnały 62
Syrena mechaniczna
  - b) Szkoła Podstawowa Nr 20
ul. Ziółowa 3
Syrena elektroniczna
  - c) Przychodnia NZOZ „PRO VITA”
ul. Mikołowska 94
Syrena elektroniczna
  - d) Szkoła Podstawowa Nr 3
ul. Wolna 17
Syrena elektroniczna
  - e) Zespół Szkół Nr 5
ul. Rymera 24
Syrena elektroniczna
  - f) Szkoła Podstawowa Nr 5
ul. Różańskiego 14A
Syrena elektroniczna
  - g) Zespół Medycznych Szkół Policealnych woj. śląskiego
ul. Łączna 12A
Syrena elektroniczna dwusystemowa (dodatkowo dubler dla syreny OSP Orzepowice)
  - h) Przedszkole Nr 37
ul. Św. Maksymiliana 26
Syrena elektroniczna

2) Syreny systemu DSP-50 (2 urządzenia)

a) OSP Orzepowice

ul. Łączna 62

Syrena elektroniczna dodatkowo dublowana z syreną elektroniczną z obiektu Zespołu Medycznych Szkół Policealnych woj. śląskiego

b) OSP Stodoły

ul. Zwonowicka 5

Syrena elektroniczna

W związku z potrzebą powiadamiania ludności zamieszkałej poniżej zapory zbiornika wodnego o zagrożeniu powodziowym, ustawienie syreny zorientowane jest na te obszary.

3) Syreny zakładowe (7 urządzeń)

a) PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik

ul. Podmiejska

Syreny mechaniczne, w tym jedna w sąsiedztwie zapory czołowej zbiornika wodnego elektrowni.

Źródło: Dane własne Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta w Rybniku.

X. SPRZĘT PRZECIWPOWODZIOWY W MAGAZYNACH MIEJSKICH
SPRZĘTU OC ORAZ W MAGAZYNACH INNYCH JEDNOSTEK
I PODMIOTÓW

Lp.	Nazwa sprzętu	Jedn. miary	Ilość	Miejsce składowania
1	2	3	4	5
1	Worki na piasek	szt.	27349	3000 szt. - magazyn ul. Chrobrego 2 10708 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27 10000 szt. - magazyn w OSP Golejów ul. Gliwicka 257 1000 szt. - punkt strażnika miejskiego ul. Chrobrego 2 2400 szt. - RSK 241 szt. - KM PSP
2	Plótno jutowe szerokości 1,35 m (1 bela)	mb	160	magazyn ul. Mikołowska 27
3	Siatka rapitza	rolka	3	magazyn ul. Mikołowska 27
4	Folia budowlana oraz folie czarne ochronne o wym. 4,0 m x 25,0 m	m ²	1600	1000 m ² - magazyn ul. Mikołowska 27 100 m ² - punkt strażnika miejskiego ul. Chrobrego 2 300 m ² - magazyn w OSP Golejów ul. Gliwicka 257 200 m ² - magazyn ul. Chrobrego 2
5	Folia cienka	rolka	1	magazyn ul. Mikołowska 27
6	Zapory p/powodziowe wys. 0,7m, dł. 10,0m, przekrój 0,75m	szt.	3	magazyn ul. Mikołowska 27
7	Geowłóknina o wym. 42,0 m x 3,27 m	m ²	130,8	RSK
8	Plandeki (różne wymiary)	szt.	57	wym. 15x16 m - 5 szt. magazyn ul. Chrobrego 2 wym. 10x12 m - 2 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 15x16 m - 12 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 12x18 m - 4 szt. magazyn OSP Golejów ul. Gliwicka 257 wym. 12x18 m - 7 szt. RSK wym. 10x15 m - 14 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 4x5 m - 8 szt. magazyn ul. Mikołowska 27 wym. 8x10 m - 5 szt. magazyn ul. Mikołowska 27
9	Taśma ostrzegawcza biało-czerwona	mb	500	magazyn ul. Mikołowska 27
10	Taśma techniczna	rolka	1	magazyn ul. Mikołowska 27
11	Sznurek do worków	szt.	14	magazyn ul. Mikołowska 27

Lp.	Nazwa sprzętu	Jedn. miary	Ilość	Miejsce składowania
1	2	3	4	5
12	Plaszcze ochronne OP-1	szt.	21	magazyny innych jednostek i podmiotów
13	Kombinezony pogumowane L-2	szt.	10	magazyn ul. Chrobrego 2
14	Pończochy ochronne pogumowane	szt.	185	magazyn ul. Mikołowska 27
15	Rękawice ochronne	par	21	magazyn ul. Mikołowska 27
16	Ocieplacze do rękawic gumowych	szt.	40	magazyn ul. Mikołowska 27
17	Peleryny foliowe	szt.	70	magazyn ul. Mikołowska 27
18	Peleryny przeciwdeszczowe		30	magazyn ul. Mikołowska 27
19	Buty gumowe	par	152	152 pary - magazyn ul. Mikołowska 27
20	Buty rybackie	par	12	magazyn ul. Mikołowska 27
21	Kamizelka ratunkowa	szt.	30	magazyn ul. Mikołowska 27
22	Koło ratunkowe	szt.	4	magazyn ul. Mikołowska 27
23	Łopaty	szt.	214	165 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27 49 szt. - RSK
24	Szpadel	szt.	50	40 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27 10 szt. - RSK
25	Oskard	szt.	5	magazyn ul. Mikołowska 27
26	Siekiery ciesielskie	szt.	32	magazyn ul. Mikołowska 27
27	Bosak z drążkiem	szt.	5	magazyn ul. Mikołowska 27
28	Gwoździe	kg	21	magazyn ul. Mikołowska 27
29	Łatarki elektryczne	szt.	100	magazyn ul. Mikołowska 27
30	Termos	szt.	30	9 szt. - magazyn ul. B. Chrobrego 2 21 szt. - magazyn ul. Mikołowska 27
31	Agregat prądotwórczy (różnej mocy)	szt.	75	magazyny innych jednostek i podmiotów
32	Łódź motorowa	szt.	3 ⁽¹⁾	magazyny innych jednostek i podmiotów
33	Ponton	szt.	2	magazyny innych jednostek i podmiotów
34	Skuter wodny	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
35	Platforma ratownicza	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
36	Przyczepa Tramp-Trial	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
37	Przyczepa transportowa podłodziowa	szt.	1	magazyny innych jednostek i podmiotów
38	Piła spalinowa (pilarka)	szt.	60	magazyny innych jednostek i podmiotów
39	Pompa spalinowa (do wody i szlamu)	szt.	61	magazyny innych jednostek i podmiotów
40	Osuszacz pomieszczeń (duży i mały)	szt.	9	magazyny innych jednostek i podmiotów

Źródło: Dane własne Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta w Rybniku

(1) W tym:

- 1 łódź motorowa Merkury udostępniana jest z ŚWOPR Rybnik w zamian za otrzymany od Miasta w ramach umowy użyczenia silnik do tej łodzi;
- 1 łódź motorowa Mariusz (własność miasta pozyskana z Komendy Wojewódzkiej Policji) użytkowana w ramach umowy użyczenia przez ŚWOPR Rybnik;
- 1 łódź motorowa w zasobach KM PSP Rybnik.

Prezydent Miasta Rybnika informuje

NA WYPADEK POWODZI

KOMUNIKAT OSTRZEGAWCZY NA WYPADEK POWODZI

RODZAJ KOMUNIKATU	SPOSÓB OGŁASZANIA KOMUNIKATU		SPOSÓB ODWOŁANIA KOMUNIKATU	
	AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY	ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU	AKUSTYCZNY SYSTEM ALARMOWY	ŚRODKI MASOWEGO PRZEKAZU
UPRZEDZENIE O KLĘSKACH ŻYWIOŁOWYCH i ZAGROŻENIU ŚRODOWISKA		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Informacja o zagrożeniu i sposobie postępowania mieszkańców		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję uprzedzenie o zagrożeniu ..... (podać rodzaj klęski) dla .....
Opracowano na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach (Dz. U. z 2013 r. poz.96)				

TELEFONY ALARMOWE

Europejski numer alarmowy	112
Straż Pożarna	998
Pogotowie Ratunkowe	999
Policja	997
Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Rybniku	32 4221000

W PRZYPADKU OGŁOSZENIA ALARMU PRZECIWPOWODZIOWEGO

1. Nie wpadaj w panikę, zachowaj spokój i nasłuchuj komunikatów o sytuacji;
2. Stosuj się do zaleceń przekazywanych przez lokalne władze;
3. Przygotuj w niezagrażonej części budynku zapasy żywności i wody pitnej, apteczkę, awaryjne oświetlenie, przenośne radio z zapasem baterii;
4. Przenieś i zabezpiecz na wyższych kondygnacjach cenne przedmioty;
5. Przygotuj siebie i swoją rodzinę oraz zwierzęta do ewentualnej ewakuacji. Zapakuj dokumenty, pieniądze i najpotrzebniejsze rzeczy;
6. W razie zagrożenia podtopieniem zabezpiecz najbardziej narażone miejsca za pomocą podręcznych materiałów: worków z piaskiem, folii, itp.;
7. Nigdy nie pij wody z własnego ujęcia, gdyż może być zatruta i zanieczyszczona;
8. Nie chodź po terenach zalanych wodą, jeżeli już musisz, korzystaj z tyczki do badania głębokości przed sobą;
9. Jeżeli spodziewana jest duża fala powodziowa, dopuść wodę do piwnic i pozwól na zalanie, zabezpiecz to fundamenty przed zniszczeniem.

Jeżeli jesteś na terenach zalanych, a zostałeś w domu i potrzebujesz pomocy, wywieś następujące flagi

CZERWONA – potrzeba pomocy medycznej

BIAŁA – potrzeba ewakuacji

NIEBIESKA – potrzeba żywności i wody

PO ODWOŁANIU ALARMU

1. Słuchaj na bieżąco komunikatów nadawanych przez lokalne służby i podporządkuj się zaleceniom (nakazom);
2. Skontroluj stan konstrukcji i szczelności instalacji mieszkania (domu);
3. Skontroluj stan bezpieczeństwa twojego otoczenia;
4. Sprawdź czy w twoim otoczeniu inni nie potrzebują pomocy;
5. Przystąp do ewentualnego usuwania szkód;
6. Zalane przez powódź studnie, ujęcia wody, urządzenia sanitarne oczyść, wysusz i odkaż przy pomocy wapna chlorowanego (by uniknąć skażeń);
7. Usuń całą żywność, która miała kontakt z wodą powodziową;
8. Usuń padłe w wyniku powodzi zwierzęta (w tym celu stosuj się do zaleceń lub skontaktuj się z Urzędem Miasta).